

→ Passend aanbod voor HB+ leerlingen

Hoogbegaafde kinderen in het speciaal onderwijs

"In de afgelopen jaren zijn we ons meer bewust geworden van hoogbegaafde leerlingen binnen het speciaal onderwijs," vertelt Annie van Hoek - Van Opstal. Annie werkt als gedragswetenschapper bij KEC Onderwijs. "Die bewustwording komt mede door landelijke ontwikkelingen, waardoor er meer aandacht is ontstaan voor hoogbegaafdheid (HB). Wanneer er naast de hoogbegaafdheid ook sprake is van gedrags- en/of leerproblemen, dan gebruiken we de afkorting HB+. Koraal heeft de laatste jaren geïnvesteerd in een passend onderwijsaanbod voor deze groep leerlingen."

Annie: "Ook in het speciaal onderwijs zie je hoogbegaafde leerlingen. Doordat zij gedragsproblemen en soms ook leerproblemen hebben - zoals ASS, ADHD en dyslexie - valt die hoogbegaafdheid niet altijd op. Soms zijn het onderpresteerders. Nu we ons er meer van bewust zijn, signaleren we deze leerlingen eerder. Voor een goed beeld kijken we naar het totale plaatje: het IQ, didactische ontwikkeling, maar ook de 'zijnskenmerken'. Hoogbegaafde leerlingen zijn vaak autonoom, ze volgen hun

eigen pad, zijn perfectionistisch, sensitief en stellen kritische vragen. We kijken wat hun sterke en zwakkere vaardigheden zijn."

Het Groeilab

Afgelopen schooljaar is SO De Muldersteeg gestart met het Groeilab voor de zogenoemde HB+ leerlingen. Zowel in de midden- als de bovenbouw volgt een groep van vijf leerlingen één dagdeel per week een aangepast leerprogramma. Daarin is

aandacht voor psycho-educatie, mindset, trainen van executieve vaardigheden en verrijkmateriaal. "Wat we zien, is dat veel HB+ leerlingen een fixed mindset hebben," legt Annie uit. "Omdat ze zo slim zijn, hoeven ze meestal niet veel moeite te doen om iets te leren. Als ze iets niet meteen kunnen, hebben ze soms een houding van 'dat kan ik toch niet' en willen ze er geen moeite meer voor doen. Wij leren hen dat je je kunt ontwikkelen als je meer oefent. Een growth mindset."

Meer uitdaging

Doordat leerlingen meer uitdaging krijgen in verrijkingsopdrachten, smart games, denkspellen, leren programmeren of een zelfgekozen project, bloeien ze helemaal op. "Soms verdwijnen gedragsproblemen naar de achtergrond, omdat een kind cognitief meer wordt uitgedaagd." Het trainen van executieve vaardigheden - zoals emotieregulatie, impulsbeheersing, planning en organisatie - is voor deze groep heel belangrijk. Annie vertelt geamuseerd: "We gebruiken hier vaak spellen voor... soms vliegen de dobbelstenen dan wel eens door de ruimte."

Robotica en Chinees

Ook op VSO Het Brederocollege zijn afgelopen schooljaar twee HB+ groepen gestart. In elke groep zitten tien havo-leerlingen met HB+. Op vrijdag krijgen ze gedurende anderhalf uur een aangepast lesprogramma, verzorgd door docenten uit het regulier onderwijs. Zo waren er lessen robotica, Chinees, denklessen en een training in executieve vaardigheden.

Sacha Vingerhoeds, schoolleider van de havo: "De leerlingen vinden het super leuk. De één is beter in taal, de ander in exacte vakken. Het is ook leerzaam voor ze om samen met andere hoogbegaafde kinderen in de klas te

Annie van Hoek - Van Opstal: "In het speciaal onderwijs valt hoogbegaafdheid door andere factoren niet altijd op."

Sacha Vingerhoeds: "In een klas met andere hoogbegaafde kinderen worden deze leerlingen meer uitgedaagd."

zitten. Ineens zijn ze niet meer de slimste van de klas. Zo leren ze van elkaar en worden ze uitgedaagd."

Sacha: "We vergroten de expertise binnen ons team met studiedagen, uitdagend lesmateriaal en kennisuitwisseling met andere scholen. We zitten in diverse expertise groepen op regionaal niveau."

Niet elke leerling

Zowel Annie als Sacha geven aan dat niet elke hoogbegaafde leerling gebaat is bij een HB+ groep. Annie: "We gaan in gesprek met de leerling en de ouders of zij zo'n aangepast programma zien zitten. Niet iedereen wil of kan dat. Sommige leerlingen met autisme gedijen juist in een vaste groep met vaste structuur. Die doe je geen plezier als je ze in een groepje zet met andere leerlingen en leerkrachten."

Nieuw schooljaar

Op beide scholen worden de programma's voor HB+ leerlingen voortgezet in het nieuwe schooljaar. Annie: "We investeren in potentieel. Je ziet dat de kinderen beter presteren, zich beter voelen en gelukkiger zijn. Daar gaat het uiteindelijk om." ■